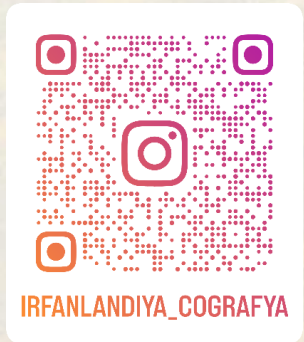

İKLİM SİSTEMİNİN DEĞİŞKENLERİ

NEMLİLİK VE YAĞIŞ

irfanlandiya_cografya

www.irfanakarr.com

SUNUM İÇERİĞİ

ÜNİTE/TEMA: DOĞAL SİSTEMLER VE SÜREÇLER-İKLİM SİSTEMİNİ ANLAMAK

KONU (İÇERİK ÇERÇEVESİ)

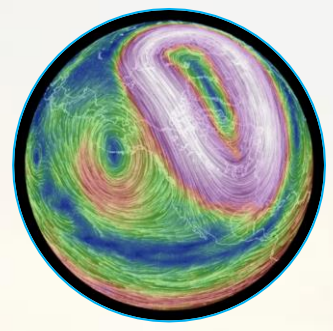
İklim Sisteminin Bileşen ve Değişkenleri

ÖĞRENME ÇIKTILARI

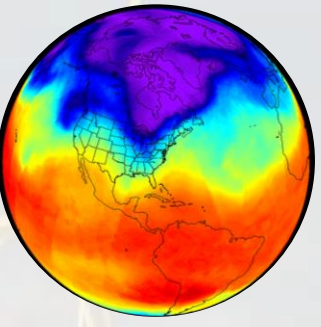
COĞ.9.3.2. İklim sisteminin bileşen ve değişkenlerini çözümleyebilme

SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- İklim sisteminin bileşen ve değişkenlerini belirler.
- İklim sistemine ait değişkenler arasındaki ilişkileri belirler.

NEMLİK VE YAĞIŞ

Hava kütleleri, rüzgârlarla bir bölgeden diğer bölgeye taşınabilir; geldikleri yerin sıcaklık ve nem şartlarını ulaştıkları yere getirebilir. Örneğin tropikal kuşakta yer alan Sahra Çölü üzerindeki hava kütleleri güneyden esen rüzgârlarla Türkiye'ye ulaştığında Türkiye'deki hava sıcaklıkları yükselir. Kuzey yönünden gelen hava kütleleri ise Türkiye'de sıcaklığın düşmesine neden olur.

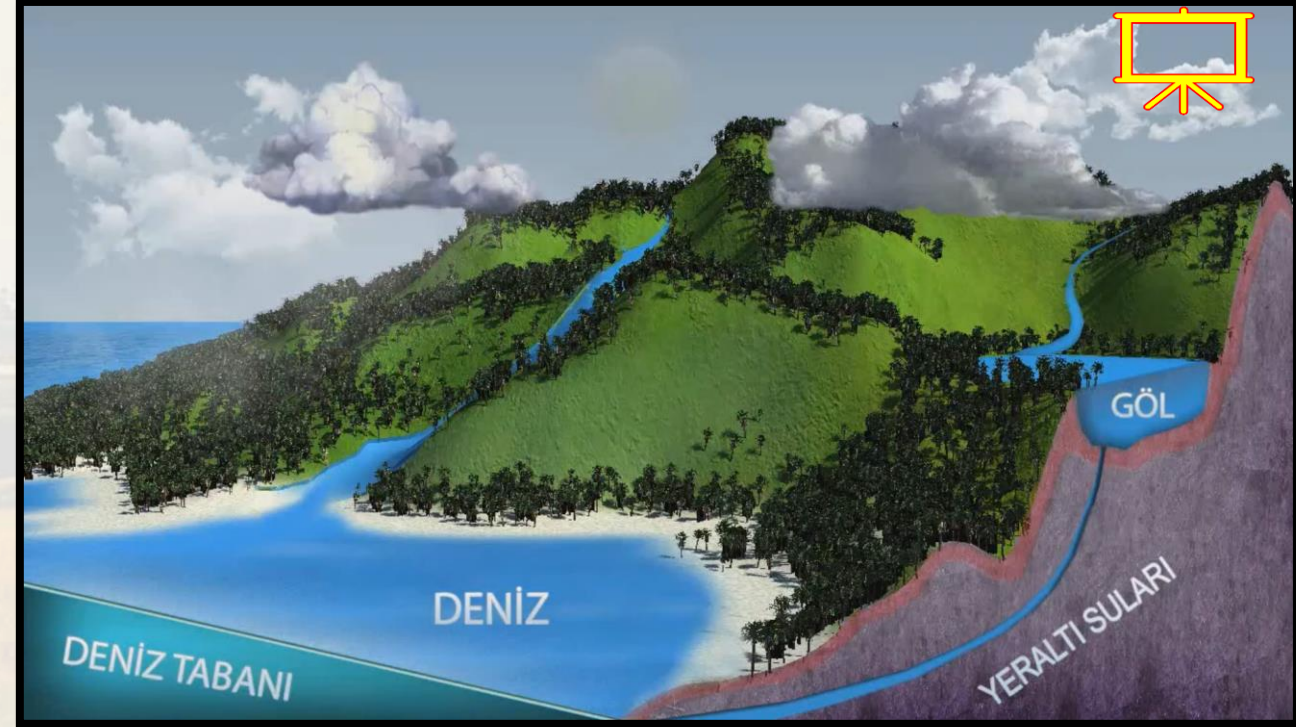
Yağışın Dağılımını Etkileyen Bazı Faktörler

- Hava kütlelerinin nemliliğine,
- sıcaklığına,
- Kaynak bölgesine (kara ya da deniz üzerinde, yüksek ya da alçak enlemlerde oluşması vb.)
- izledikleri yola bağlıdır.

Nemli hava kütlelerinin soğuması neticesinde yoğunlaşma meydana gelir. Yoğunlaşma ve yağışın gerçekleşmesi üç şekilde olur.

Yağış Oluşumu

[Video Açılmaz ise](#)

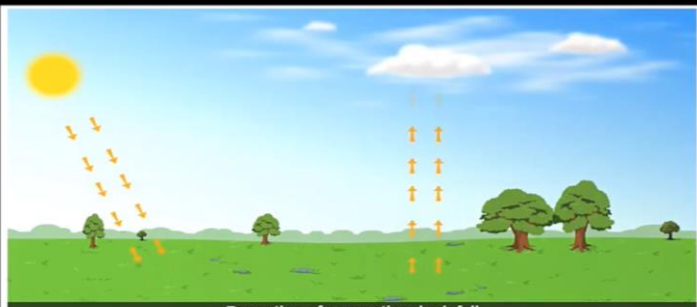

Yağış oluşum Türleri

Yükselim (Konveksiyonel)

Isınarak yükselen havanın aniden yoğunlaşması sonucu yükselim yağışları meydana gelir.

Dünyada Yükselim Yağışları: Ekvator'da yıl boyunca, orta kuşaktaki karasal bölgelerde ise ilkbahar ve yaz aylarında görülür.

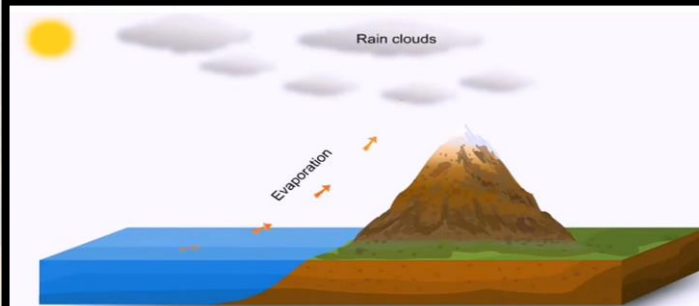
Formation of convectional rainfall

In regions closer to the equator, the rate of evaporation is very high. As the sun heats the ground, the air above it gets heated and starts rising in the form of convection currents.

Yamaç (Orografik)

Hava kütesinin dağ yamacı boyunca yükselerek yoğunlaşmasıyla oluşur.

Dünyada Yamaç Yağışları: Güneydoğu Asya ve Batı Avrupa kıyılarında görülür.

Formation of Orographic rain clouds.

Such winds expand and cool as they rise up the slope of the mountain or plateau and on further cooling form clouds. When saturated, these clouds give rain.

Cephe (Frontal)

Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında cephe yağışları meydana gelir.

Dünyada Cephe Yağışları: Akdeniz iklim kuşağı (kış mevsimi), orta kuşak ve 60° enlemlerinde görülür.

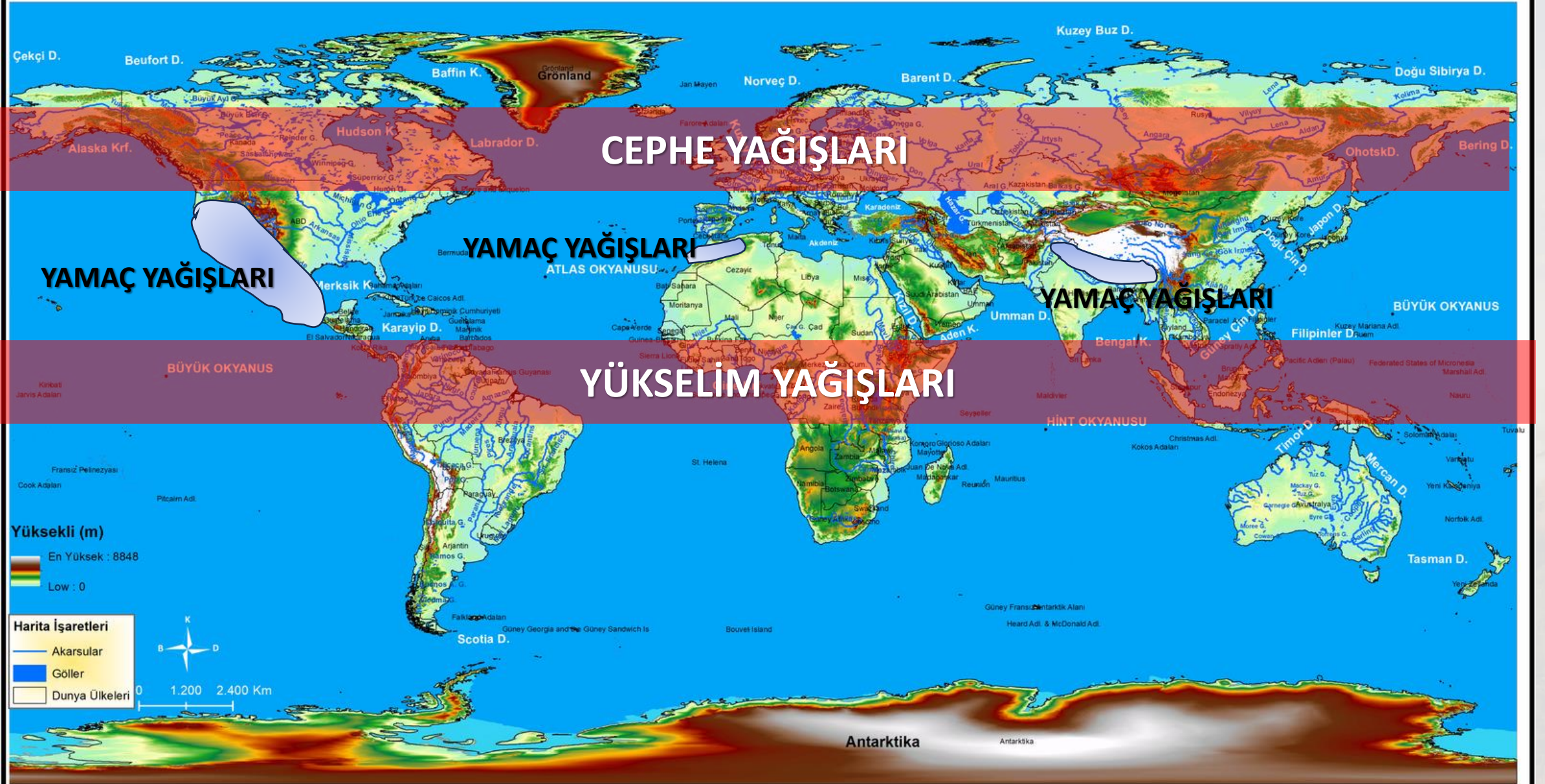

[Video Açılmaz ise Tıklayın](#)

[Video Açılmaz ise Tıklayın](#)

Yamaç yağışları genellikle dağların kıyıya paralel olarak uzandığı alanlarda görülür. Denize kıyış olmayan hava kütlelerine paralel uzanan alanlarda da oluşur.

DÜNYA SAYISAL YÜKSEKLİK MODELİ

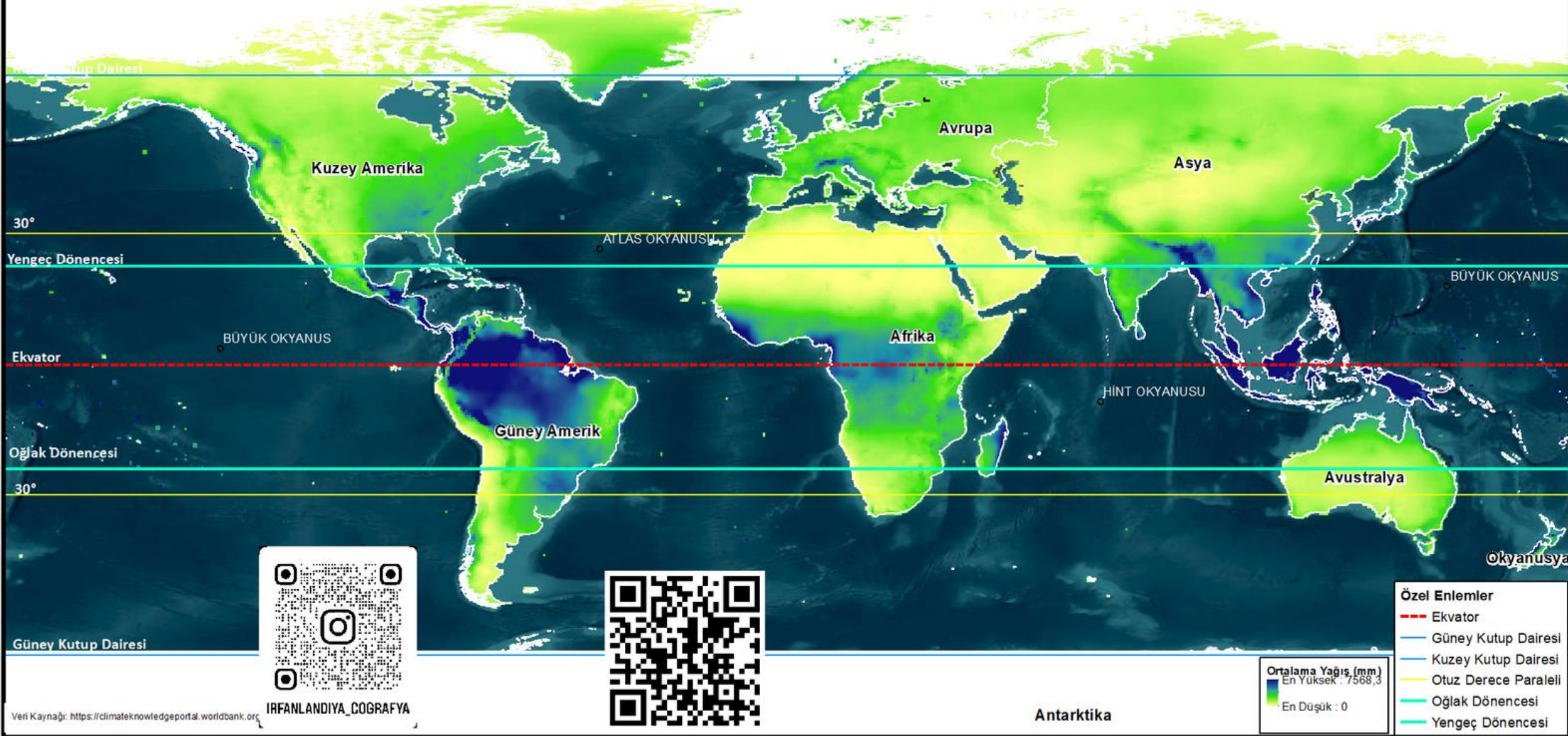

irfanlandiya_cografya

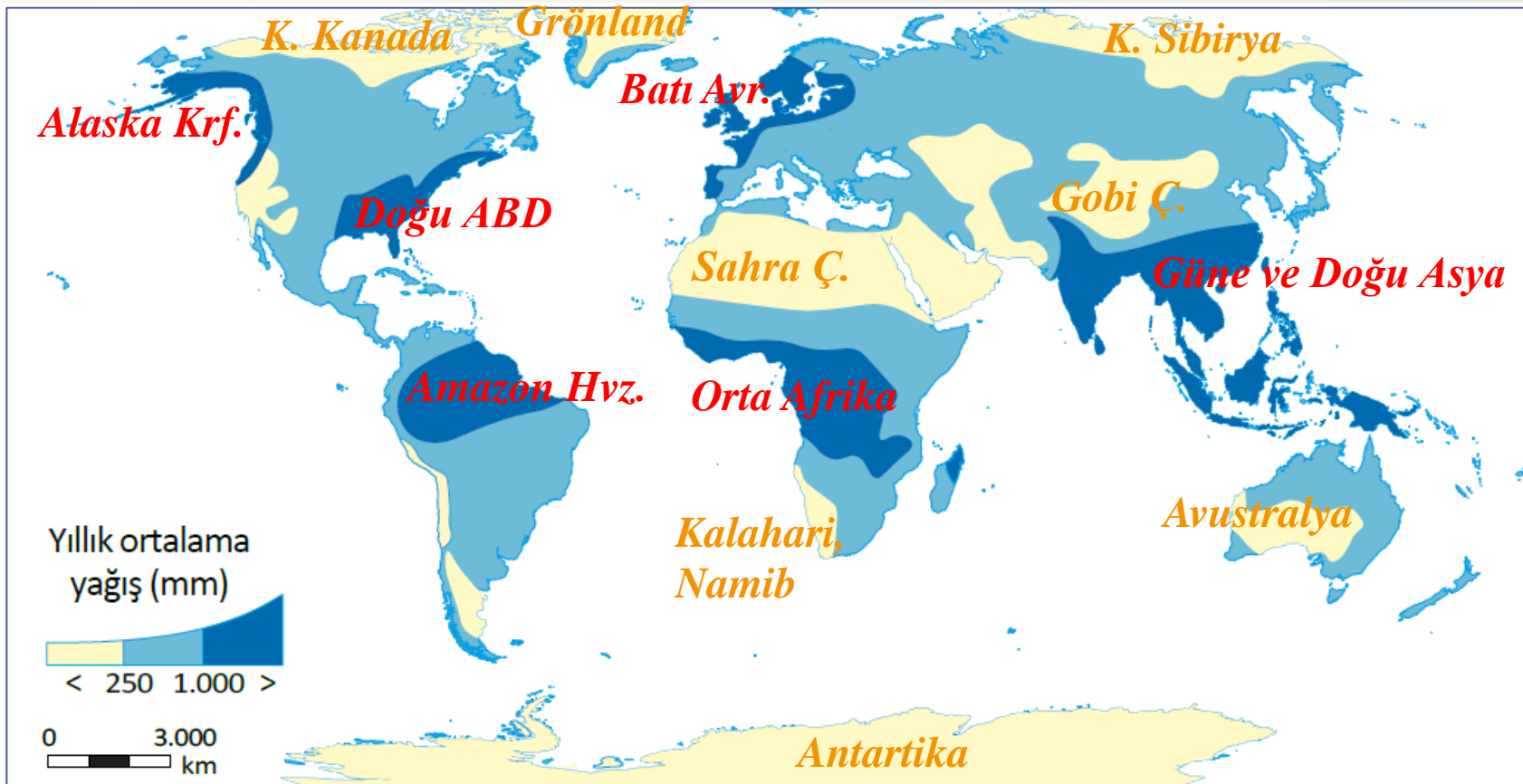
www.irfanakar.com

İrfan Akar

1991-2022 DÜNYA ORTALAMA YAĞIŞ HARİTASI

Aşağıdaki haritada yıllık ortalama yağış miktarının Dünya üzerindeki dağılışı gösterilmiştir. Buna göre soruları cevaplayınız.

1. Haritaya göre Dünya'da en az ve en fazla yağış alan yerleri yazarak bu alanlarda yağışın az veya fazla olmasında etkili olan faktörleri kısaca açıklayınız.

Yağışın az olduğu alanlar

K. Kanada
Grönland
K. Sibirya
Gobi Ç.
Sahra Ç.
Avustralya
Kalahari, Namib
Antartika

Yağışın fazla olduğu alanlar

Alaska Krf. Doğu ABD
Batı Avr.
Amazon Hvz.
Orta Afrika
Güne ve Doğu Asya

TÜRKİYE'DE YAĞIŞ

[Yüksek Çözünürlüklü Harita için tıklayın](#)

Türkiye'de yağışın dağılışını Etkileyen Faktörler:

- Dağların uzanış doğrultusu,
- Yükselti,
- Denizler,
- Bakı özellikleri,
- Mevsimlere
- Göre farklılık gösteren basınç
- Özellikleri v.s.

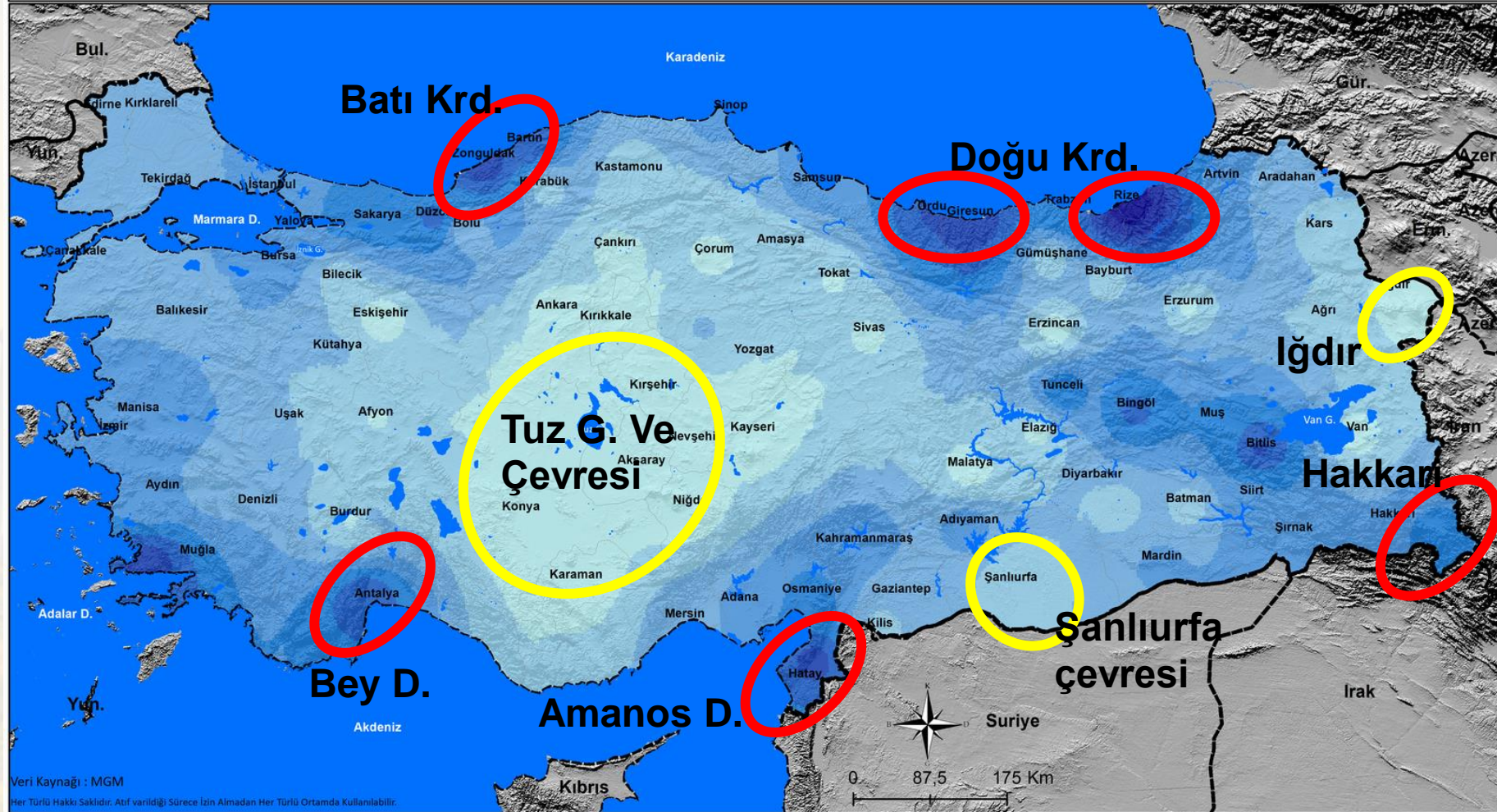
En çok yağış alan yerler;

Doğu ve Batı Karadeniz kıyılarında kuzeye, Akdeniz'de güneye bakan dağlık kesimleri. Güneydoğu Torosların yüksek kesimleri ile Kıyı Ege'deki dağlık alanlar da bol yağış alır.

En az yağış alan yerler;

Şanlıurfa'nın çevresi, Doğu Anadolu'nun çukurda kalan yerleri , Tuz Gölü ve Çevresi, Iğdır

TÜRKİYE YILLIK TOPLAM YAĞIŞ MİKTARI ORTALAMASI (IDW)

YOUTUBE

IRFANLANDIYA_COGRAFYA

WEBSİTESİ

KAYNAKLAR

- MEB 9. Sınıf Coğrafya Kitabı
- www.irfanakarr.com
- <https://ogmmateryal.eba.gov.tr/>
- MEB Beceri Temelli Etkinlik Kitabı
- MEB Kavram Öğretim Kitabı
- <https://globalsolaratlas.info/map?c=33.413102,26.982422,5>
- https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/sites/default/files/inline-images/atmosferin-katmanlari-site_1.jpg